

POLISH ABSTRACTS POLNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

JUDITH KÖNEMANN (s. 143)

Wychowanie w duchu solidarności: W jaki sposób wspomaga je wiara chrześcijańska?: W dzisiejszym świecie pojęcie “solidarności” jest bardzo modne; spotykamy je niemal we wszystkich dziedzinach współżycia społecznego; najczęściej w formie żądania (większej) solidarności, ale pojawia się ono również w aktualnych dyskusjach dotyczących wewnętrznych więzi funkcjonujących w nowoczesnym społeczeństwie. W tle tych dyskusji, niezależnie od dewaluacji pojęcia solidarności, znajdujemy dwa zagadnienia: 1. Właściwie co kryje się pod tym pojęciem? 2. W jakim stopniu ludzie skłonni są do samoczynnego przejawiania postawy solidarności i czy solidarność można ukształtować w procesie nauczania i wychowania? W naszej pracy zajmujemy się obydwoma zagadnieniami. Koncentrujemy się głównie na związkach pomiędzy solidarnym działaniem, a przekonaniami i postawą religijną oraz wykazujemy w jaki sposób wiara chrześcijańska wspomaga zrozumienie potrzeby solidarności. W tym kontekście główna teza pracy brzmi: religijność nie jest warunkiem niezbędnym do uzyskania postawy solidarności, ale z powodu ścisłej więzi pomiędzy solidarnością a wiarą chrześcijańską, religijność stanowi ważną motywację dla postawy i działań solidarnościowych. Po kompleksowym wyjaśnieniu pojęcia dalsza część pracy poświęcona jest szczególnej formie solidarności, tzw. pro-solidarności, która skierowana jest na interesy innych. W tej części poddajemy szczegółowej analizie związek pomiędzy solidarnością a religią chrześcijańską, powołując się na przykłady biblijne i utożsamiamy solidarność z religijnym i moralnym obowiązkiem wierzących, cechującym postawę miłosierdzia. Po wstępie teologicznym przedstawiamy praktyczne perspektywy przyswajania postawy solidarności i uzasadniamy, że choć wiara chrześcijańska nie jest elementem niezbędnym do kształtowania i praktykowania zachowań solidarnościowych, posiada jednak nieporównanie większy i bardziej wiarygodny potencjał, dzięki któremu można znacznie ułatwić procesy wyuczenia i przyswajania postawy solidarności.

Słowa kluczowe: zachowanie prosocjalne, motywacja altruistyczna, wzajemność, miłosierdzie, procesy nauczania i przyswajania, przejęcie punktu widzenia, zwyczaje wyrażania uznania

ANNA MARIA PENKALLA & STEFAN KOHLER (s. 163)

Urbanizacja, a zdrowie psychiczne w Europie: Przegląd systematyczny: Urbanizację uznaje się za jeden z czynników ryzyka zaburzeń psychicznych. Wyniki badań zmieniają się w zależności od badanego kraju i typu skutków psychiatrycznych. Naszym celem była systematyczna prezentacja wykonanej przez nas pracy kwantytatywnej, dotyczącej związków pomiędzy urbanizacją europejską a zaburzeniami psychicznymi. Z banku danych EBSCOhost oraz PubMed przeglądaliśmy dostępne w języku angielskim wyniki badań epidemiologicznych przeprowadzonych wśród mieszkańców Europy w okresie między styczniem 2002 a październikiem 2012 roku. Poszukiwania prowadziliśmy w oparciu o kompleksowe słowa kluczowe: (urban* OR environment*) AND (mental health OR mental disorder OR psych*). Dostępne studia w różny sposób opisywały

urbanizację. Najczęściej badanymi przez nas rodzajami zaburzeń psychicznych były zaburzenia nastroju i stany lękowe oraz psychozy i uzależnienia. Wykazano związek pomiędzy urbanizacją a zdrowiem psychicznym. Spośród dziewięciu prac sześć wykazała związek pomiędzy większą ilością zaburzeń afektywnych i nerwicowych na terenach podległych procesowi urbanizacji w porównaniu z terenami prowincji. Spośród trzech prac dwie wykazały większą proporcję psychoz na kilku bardziej zurbanizowanych obszarach. Według autorów czterech prac spośród sześciu można wykazać współzależność pomiędzy większą urbanizacją, a częstszym używaniem narkotyków. Te same prace nie znalazły danych potwierdzających tezę, że istnieje powiązanie pomiędzy stopniem urbanizacji a zaburzeniami psychicznymi. A więc jeśli mieszkamy w stosunkowo silnie zurbanizowanym zakątku Europy, ten fakt stanowi czynnik ryzyka w odniesieniu do zaburzeń afektywnych i nerwicowych, zaburzeń psychotycznych i używania narkotyków. Potrzebne są dalsze badania w celu zrozumienia, które czynniki środowiska miejskiego wywołują zaburzenia psychiczne.

Słowa kluczowe: zaburzenie nerwicowe, Europa, zaburzenia psychiczne, zdrowie psychiczne, zaburzenia afektywne, psychoza, używanie narkotyków, systematyczny przegląd, urbanizacja, powstawanie środowiska miejskiego

JUDIT LAKÓ-HERPAINÉ (s. 178)

Zagadnienia więzi pomiędzy dziadkami a wnukami w aspekcie aktywności fizycznej: tematyka naszej pracy koncentruje się na niektórych czynnikach zdrowia fizycznego i psychicznego – dotyczących rodziny, a szczególnie pokolenia dziadków – i ich związku z aktywnością fizyczną. W dzisiejszych czasach niezwykle ważne dla rodzin jest włączenie się pokolenia dziadków w proces wychowania wnuków. Nasze badania potwierdzają, że pracujący rodzice obecnie często znajdują się w trudnej sytuacji, dlatego też w życiu rodzin znacznie wzrosła pomocnicza rola dziadków. Na podstawie wypowiedzi ankietowanych badania dowodzą niepodważalnie, że najważniejszym elementem więzi pomiędzy dziadkami a wnukami jest jakość wspólnie spędzonego czasu i wartości emocjonalne.

Słowa kluczowe: rodzina, prewencja, zdrowie fizyczne i psychiczne, przekaz wartości, generacje, czynnik ochronny

MIKLÓS HELTAI (s. 195)

Wpływ Sándora Karácsonya na sposób myślenia w naukach ogólnych i w pedagogice w drugiej połowie XX wieku: Sándor Karácsony (1891–1952) był wybitnym węgierskim myślicielem o wielkim wpływie, zajmował się pedagogiką, językami i filozofią; jako nauczyciel gimnazjalny i uniwersytecki podejmował wszechstronne działania zmierzające do stworzenia własnej koncepcji szkoły; wpływ tej koncepcji oddziałuje po dzień dzisiejszy. Zasadniczą jej ideę sformułował jako nauczyciel: w pracy wychowawczej, naukowej i właściwie we wszystkich dziedzinach życia istotne wyniki można osiągnąć jedynie we współpracy partnerskiej z “drugim człowiekiem”. Dawni współpracownicy i wychowankowie Karácsonya w latach 70-tych i 80-tych rozwijali jego idee w dziedzinie matematyki, biologii, językoznawstwa, psychologii i etnografii, dzięki czemu osiągnęli poważne wyniki; niektórzy z nich również stworzyli szkoły akademickie. Szczególnie żywe pozostają do dziś idee Karácsonya w dziedzinie pedagogiki. Wielu przedstawicieli trzeciego i czwartego pokolenia jego wychowanków jest przekonanych, że również obecnie wspólne osiągnięcia w procesie wychowawczym w relacji z uczniem są możliwe tylko wtedy, gdy istnieje

obustronne poszanowanie autonomii, stanowiącej podstawę stosunku do wartości i idei wyznawanych przez szkołę. Po 1990 roku wychowankowie Karácsonya i ich współpracownicy stworzyli kilka stowarzyszeń społecznych, by osobom zainteresowanym umożliwić zapoznanie się z dorobkiem profesora; w minionych latach ponownie opublikowali jego piętnastotomowe dzieło dotyczące nauki o wychowaniu opartej o logikę i psychologię grupy, ponadto dwudziesty trzeci rok z rzędu organizują popularne konferencje dla pedagogów, uczniów i rodziców, przedstawiając ten nowoczesny i wciąż żywy model pedagogiczny.

Słowa kluczowe: pedagogika, Węgry, komunizm, dyktatura, historia, przegląd minionych wydarzeń, zajęcia wspomagające, wychowanie, autonomia, oddziaływanie

GYÖRGY CSEPELI & RICHÁRD NAGYFI (s. 220)

Diagnostyka Facebooka: Ujawnianie problemów zdrowia psychicznego na podstawie analizy śladów aktywności online: Użytkownicy portali społecznościowych mogą utrzymywać ze sobą kontakt przez 24 godziny na dobę. Ich obecność na Facebooku łączy się z bezwiednym pozostawianiem śladów aktywności. Artykuł jest sprawozdaniem z eksperymentu, w którym na podstawie rozbieżności w rozkładzie potęgowym śladów aktywności można było uzyskać wgląd do stanu psychicznego użytkowników Facebooka. Na bazie wyników tych badań może zaistnieć możliwość przeprowadzania automatycznej, online diagnostyki problemów zdrowia psychicznego użytkowników portali społecznościowych.

Słowa kluczowe: media społecznościowe, Facebook, rozbieżności w rozkładzie potęgowym, zaburzenia zdrowia psychicznego, HCSM (healthcare social media), depresja, Big Data